

# SLOVENSKI GOSPODAR

**Cena vsako sredo.**  
Cena: Letno Din 32.—,  
polletno Din 16.—, četrt-  
letno Din 9.—, inozemstvo  
Din 64.—, — Poštno-čkovni  
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela  
stran Din 2000.—, pol stra-  
ni Din 1000.—, četrt strani  
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,  
1/16 str. Din 125.—, Mali ogle-  
si vsaka beseda Din 1.20.

## Nova vlada na Angleškem.

Države so danes s političnimi in go-  
spodarskimi interesi tako ozko pove-  
zane med seboj, da nobena država v  
Evropi ne more veljati za drugo kot  
nekaka deveta dežela, ki o njeni legi in  
razmerah ni treba voditi nobene brige.  
Ker so vse evropske države in tudi  
mnoge izvenevropske članice Društva  
narodov v Ženevi, je stvar splošnega  
zanimanja, kakšna vlada zastopa ka-  
tero državo na sedežu Društva naro-  
dov v Ženevi. Ako to velja o zastopstvu  
vsake države, tudi takšne, ki je mala  
po obsegu ozemlja in številu prebiva-  
stva, velja to tembolj o svetovni drža-  
vi, kakor je Anglija. V tem je razlog,  
zakaj so volitve v angleški parlament  
koncem maja vzbudile svetovno zani-  
manje.

### Volitve leta 1924 in leta 1929.

Dne 31. maja so se borile tri velike  
stranke za politično prevlast na An-  
gleškem: konzervativna, delavska in li-  
beralna. Volitve tega dne pa niso dale  
nobeni stranki tako absolutne prevla-  
sti, da bi se mogla smatrati kot neovi-  
rana gospodarica političnega položaja.  
Spodnja zbornica na Angleškem ima  
615 poslancev. Pri volitvah leta 1924 so  
konzervativci dobili 400 poslancev, de-  
lavska stranka 162, liberalci 46, neod-  
visnih je bilo 7 poslancev. Ker je kon-  
servativna stranka dobila dvetretjins-  
ko večino, je njen voditelj Baldwin se-  
stavil konzervativno vlado, ki je bila  
na krmilu do letošnjih volitev zadnje-  
ga maja. Takšne večine ni 31. maja t. l.  
dobila nobena stranka. Relativno (so-  
razmerno) najmočnejša stranka je de-  
lavska stranka, ki je dobila 288 poslan-  
cev, druga je konzervativna z 257 po-  
slanci, tretja je liberalna z 58 poslanci.  
Konzervativci so od zadnjih volitev iz-  
gubili okoli 140 poslancev, delavska  
stranka je pridobila 126, liberalci pa 12.

### Liberalci na Angleškem propadajo.

Volitve 31. maja so pokazale, da je  
liberalna stranka na Angleškem sto-  
pila iz kroga največjih strank, ki sta  
v njem ostali samo dve: konzervativna  
in delavska. Leta 1923 je liberalna  
stranka še štela čez 150 poslancev, leta  
1924 jih je imela 46, sedaj jih je dobila  
58. Njen voditelj znani zgovorni politik  
Lloyd George se je na vso moč trudil,  
da dvigne svojo stranko, ter je imel v

to svrhu na razpolago veliko gmotnih  
sredstev. Bodočnost se mu je zdela tem  
bolj rožnata, ker je bilo pričakovati pri  
teh volitvah precejšnjega padca kon-  
servativnih glasov. Lloyd George je  
pričakoval, žel pa je Ramsay Macdo-  
nald, voditelj delavske stranke, žel tu-  
di sadove tiste ogorčene borbe, ki jo je  
zoper konzervativce vodil vrhovni po-  
glavar liberalcev Lloyd George. Volitve  
so dokazale, da bosta končno ostali na  
torišču političnega življenja v Angliji  
dve stranki: konzervativci in delavska  
stranka. Liberalna stranka vedno bolj  
drvi proti prepadu, iz kojega se menda  
ne bo več dvignila. Bodočnost bo v ro-  
kah dveh ljudskih strank: konzerva-  
tivne in delavsko-socialne. Med tema  
dvema se bodo v prihodnje vodile glav-  
ne borbe.

### Konzervativna vlada odstopila.

Izid volitev 31. maja je povzročil pa-  
dec Baldwinove vlade. Baldwin je odli-  
čen politik, ki visoko ceni parlamen-  
tarne običaje, kateri zahtevajo vlado  
najmočnejše stranke. Ker je delavska  
stranka dobila pri volitvah 30 poslan-  
cev več nego konzervativna, je delav-  
ski stranki napravil prostor za vladan-  
je in ni niti za hip mislil na to, da bi  
preprečil delavsko vlado s tem, da bi  
se zvezal z liberalci ter tako ustvaril  
koalicijo meščanskih strank, ki bi se  
opirale na kakšnih 320 poslancev, torej  
na večino v parlamentu. Baldwin je raj-  
ši odstopil. Novo vlado je sestavil Mac-  
donald, voditelj delavske stranke.

### Macdonaldova vlada.

Voditelj delavske stranke je star 63  
let, mož visoke izobrazbe in bogatega  
političnega izkustva ter velikega go-  
vorniškega daru, radi katerega velja  
za enega najboljših govornikov na An-  
gleškem. Ministrski predsednik je po-  
stal že po volitvah 1. 1923. Njegova vla-  
da je takrat bila kratkotrajna, ker ni  
imel večine ter je bil odvisen od libe-  
ralne stranke, ki ga je pod vodstvom  
Lloyda George podpirala. Sedanja nje-  
gova vlada je torej druga ter bo, kakor  
je pričakovati, dalje trajala kot prva.  
Vsaj takšna je volja Macdonalda, ki je  
izjavil, da bi rad Angliji vsaj dve leti  
prihranil volitve, ker tako zahteva mir  
ni razvoj industrije in zaupanje v de-  
želi in tudi v inozemstvu. Vprašanje je

pa, ali se mu bo to posrečilo, ker mu  
manjka do nadpolovične večine v par-  
lamentu vsaj 20 glasov.

### Notranje- in zunanje politična naloga te vlade.

Ta ozir bo tudi merodajen za delova-  
nje vlade. Najvažnejše vprašanje, ki  
ga mora rešiti Macdonaldova vlada, je  
vprašanje brezposelnosti, odnosno sred  
stev zoper njo. Baldwinova vlada tega  
vprašanja ni mogla rešiti, in to je eden  
izmed glavnih razlogov, zakaj je pri  
majskih volitvah tako občutno nazado-  
vala. Želeli je, da bi pri rešitvi tega  
vprašanja imel Macdonald srečnejšo  
roko. Kar se dostaje socialnih preos-  
nov, vprašanja socializacije (prevedbe  
splošno potrebnih in koristnih podjetij  
v državno lastnino) in davčne preosno-  
ve, se bo nova vlada morala izogibati  
radikalnih preuredb, ker nima sama  
večine in ker bi konzervativci in libe-  
ralci onemogočili preveliki socialni ra-  
dikalizem.

Na polju zunanje politike bo Macdo-  
nald morda imel večjo možnost svobod-  
nega udejstvovanja. Na tem polju je  
že proglasil dve ideji-smernici svoje po-  
litike: Utrditev miru in razorožitev.  
Kellogova protivojna pogodba ne sme  
samo ostati na papirju, marveč se mo-  
ra uvesti v dejansko življenje. V to svr-  
ho je potrebno sodelovanje vse Evrope.  
Ne smejo se sklepati pogodbe proti po-  
sameznim državam, ne smejo se gojiti  
nasprotstva ene države proti drugi, ne  
sme biti tajne diplomacije, marveč zrak  
mora biti, svetloba in dobra volja med  
narodni. Že za časa svoje prve vlade se  
je Macdonald pokazal velikega prijate-  
lja največje mednarodne mirovne u-  
stanove: Društva narodov. Pričakovati  
je, da bode sedaj to svoje prizadevanje  
nadaljeval, povečal in pomnožil.

## Naročnikom v vednost!

Vsem cenjenim naročnikom, ki ima-  
jo samo za prvo polovico plačan »Slov.  
Gospodar«, naznanjamo, da bomo pri-  
hodnji številki priložili položnice, s ka-  
terimi blagovolite poravnati naročni-  
no, da ne bo treba prekiniti pošiljanja  
lista. »Slovenski Gospodar« stane za  
celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za  
četrt leta 9 Din.